

Depiction of Health 2018; 8(4): 209-220 http://dohweb.tbzmed.ac.ir

Abstract

The Impact of Perceived Hospital Service Quality on the Satisfaction and Patients' Return; A Case Study in Feiz Medical Eye Center

Mahmood Naderi Beni¹, Fahime Mahavarpoor¹, Marzieyh Adibzadeh^{*2}

Article Info:

Article History: Received: 2017/02/18 Accepted: 2017/05/15 Published: 2018/03/16

Keywords: Perceived Service Quality Perceived Service Value Patient Satisfaction Word of Mouth Advertising Patients' Return **Background and Objectives:** Nowadays, with the appearance of competitive environment, quality of services is important. The sector of health has a special status compared with other sectors of services. Patients determine the quality of services that are provided by hospitals which are regarded as large and complex service organizations within the health system. The aim of this study was to investigate the relationship between perceived service quality, perceived services value, patients' satisfaction, word of mouth advertising and tendency to patients' return. **Material and Methods:** This study was a descriptive and functional and from aspect of results, is practical and was done by one cross-sectional and fieldwork. The sample of study of 135 health care receivers, who were referred at least once from Feiz eye clinic in Isfahan were selected by using Cochran formula and stratified with random sampling. The data collected with a questionnaire which its reliability and validity were confirmed. The collected data were analyzed with SPSS and Smart PLS2 software.

Results: The findings showed that all indices have acceptable load factor. Perceived service quality had a significant positive impact on perceived value (0.57) and patient satisfaction (0.28). Perceived value had a significant positive effect on patients' satisfaction and patients' return. Also, patients' satisfaction had effect on word of mouth advertising and word of mouth advertising had effect on the patients' return.

Conclusion: The results of the study indicated that perceived value and patients' satisfaction meditate between the relationship of perceived service quality and patients' return. In addition, the indirect effect of perceived value on patients' return, with changeable mediation of patients' satisfaction is more than direct effect. Also, among the variables, patients' satisfaction had greatest effect on patients return.

Citation: Naderi Beni M, Mahavarpoor F, Adibzadeh M. The Impact of Perceived Hospital Service Quality on the Satisfaction and Patients' Return; A Case Study in Feiz Medical Eye Center. Depiction of Health 2018; 8(4): 209-220.

^{1.} Economic Faculty, Management And Accounting, Yazd University, Yazd, Iran

^{2.} Administrative Sciences and Economics Factually Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran (Email: marzieyh.adibzadeh@gmail.com)

^{© 2018} The Author(s). This work is published by **Depiction of Health** as an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<u>http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/</u>). Non-commercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited.

مقاله موردى

بررسی کیفیت خدمات ادراک شده بیمارستان بر رضایت و بازگشت بیماران؛ مطالعه موردی در مرکز چشم پزشکی فیض

محمود نادری بنی'، فهیمه ماه آور پور'، مرضیه ادیب زاده*'

چکيده

زمینه و اهداف: امروزه با ظهور محیطهای رقابتی، کیفیت خدمات اهمیت بسیاری دارد. در میان بخشهای خدمات، بخش بهداشت دارای جایگاه ویژهای بوده و کیفیت ارائه آن به افراد در بیمارستانها بهعنوان یکی از سازمانهای بزرگ و پیچیده خدماتی در نظام سلامت، بسیار برجسته است و نظر بیماران میزان کیفیت خدمات ارائه شده را تعیین میکند. هدف از انجام مطالعه حاضر، بررسی ارتباط میان کیفیت خدمات ادراک شده، ارزش خدمات ادراک شده، رضایت بیماران، تبلیغات دهان به دهان و تمایل به بازگشت بیماران است.

مواد و روشها: پژوهش حاضر از نظر هدف، توصیفی– پیمایشی و از منظر نتیجه کاربردی میباشد و با روش تک مقطعی و میدانی انجام گرفته است. فضای نمونه ۱۳۵ نفر از دریافت کنندگان خدمات که حداقل یک بار از مرکز چشم پزشکی فیض در اصفهان بهرممند شدهاند با استفاده از فرمول کوکران و روش نمونه گیری تصادفی طبقه بندی شده انتخاب گردید. همچنین ابزار گردآوری دادهها پرسشنامه بوده است که روایی و پایایی آن تأیید گردیده و دادههای جمعآوری شده با استفاده از نرمافزارهای SPSS و Smart PLS2 مورد تحلیل قرار گرفته است.

یافتهها: یافتهها نشان میدهد؛ تمامی شاخصها از بار عاملی قابل قبولی برخوردارند. کیفیت خدمات ادراک شده بر ارزش ادراک شده (۵۷۰) و رضایت بیماران (۰۰۲۸) تأثیر مثبت و معناداری داشت. ارزش ادراک شده اثر مثبت و معناداری بر رضایت بیماران و بازگشت بیماران دارد. همچنین رضایت بیماران بر تبلیغات دهان به دهان و تبلیغات دهان به دهان بر بازگشت مجدد اثرگذار است.

نتیجهگیری: نتایج تحقیق نشان میدهد که ارزش ادراک شده و رضایت بیماران واسطهای میان رابطه کیفیت خدمات ادراک شده و بازگشت بیماران است. علاوه براین، تأثیر غیرمستقیم ارزش ادراک شده بر بازگشت بیماران، با میانجیگری متغیر رضایت بیماران بیشتر از اثر مستقیم آن است. همچنین از متغیرهای پژوهش، رضایت بیماران بیشترین اثر را بر بازگشت بیماران دارد.

کلیدواژهها: کیفیت خدمات ادراک شده، ارزش خدمات ادراک شده، رضایت بیماران، تبلیغات دهان به دهان، بازگشت بیماران

نحوه استناد به این مقاله: نادری بنی م، ماه آور پور ف، ادیب زاده م. بررسی کیفیت خدمات ادراک شده بیمارستان بر رضایت و بازگشت بیماران؛ مطالعه موردی در مرکز چشم پزشکی فیض, تصویر سلامت ۱۳۹۶؛ ۲۱۸). ۲۲۰–۲۰۹.

۱. گروه مدیریت بازرگانی، دانشکده اقتصاد، مدیریت و حسابداری، دانشگاه یزد، یزد، ایران

۲. دانشکده علوم اداری و اقتصادی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران (Email: marzieyh.adibzadeh@gmail.com)

کی ای ای مؤلف(ان) محفوظ است. این مقاله با دسترسی آزاد در **تصویر سلامت** تحت مجوز کرییتو کامنز (/http://creativecommons.org/licenses/bync/4.0/) منتشر شده که طبق مفاد آن هرگونه استفاده غیر تجاری تنها در صورتی مجاز است که به اثر اصلی به نحو مقتضی استناد و ارجاع داده شده باشد.

۲۱۰ | تصویر سلامت، ۱۳۹۲؛ ۸(٤): ۲۲۰–۲۰۹

مقدمه

امروزه با ظهور محیطهای رقابتی، صنایع خدماتی نقش مهمی در رشد کلی اقتصاد، بهویژه در کشورهای توسعه یافته دارند. با این وجود، در کشورهای درحال توسعه تلاش برای دستیابی به رشد در ارائه خدمات همواره ادامه دارد. در حالی که در بخش خدمات، تأکید بر کیفیت خدمات در حال افزایش است، توجه به کیفیت خدمات بهداشتی و درمانی باورنکردنی است (۱).

در بخش خدمات، به واسطه ویژگی اصلی خدمات یعنی ناملموس بودن خدمات و جدایی ناپذیری تولید و مصرف در فرآیند ارائه خدمات، کمتر به موضوع کیفیت پرداخته شده است. این گونه به نظر میرسد که در بخش خدمات زمینههای گوناگونی وجود دارد که میتوان مفاهیم کیفیت و مدیریت بهبود شیوه ارائه خدمت و جلب رضایت مشتری انجام داد. از سوی دیگر در بخش خدمات بهداشت و درمان به لحاظ اهمیت نوع خدمات و ارتباط داشتن با جان انسانها، اعتلای گرفته است و لازم است که ارائه خدمات بدون نقص و گرفته است از لازم است که ارائه خدمات بدون نقص و مطابق استاندارهای حرفهای باید در این بخش رایج شود (۲و۳).

در صنعت بهداشت و درمان، بیمارستانهای مختلف هر چند که خدمات مشابهی را ارائه میدهند، با این وجود، کیفیت خدمات ارائه شده متفاوت است (۴). به منظور ارائه خدمات با کیفیت بهتر از رقبا و با توجه به افزایش رقابت میان ارائه دهندگان در بخش خدمات بهداشتی و درمانی، وفاداری مشتریان مورد توجه متخصصان و محققان قرار گرفته است (۷-۵).

بیش از دو دهه است که محققان به مطالعه کیفیت خدمات و ارتباط آن با نتایج کسب و کار پرداختهاند. نتایج برخی از مطالعات بیانگر این است که سطح بالاتری از خدمات منجر به سطح بالاتری از رضایت مشتری میشود (عوم).

مفهوم خدمات، نقطه شروعی برای تصمیم گیری در مورد تولید منابع باکیفیت است (۹). پژوهشگران کیفیت خدمات را تفاوت میان انتظارات مشتریان و عملکرد ادراک شده از یک سرویس در نظر می گیرند (۱۰). کیفیت خدمات بیمارستان بیانگر تفاوت میان برداشت بیمار از خدمات ارائه شده توسط مرکز درمانی و انتظارات بیماران از بیمارستان ارائه دهنده خدمات است (۱۱). در ادبیات بهداشت و درمان، چندین چارچوب مفهومی برای ارزیابی کیفیت مراقبتی و درمانی ارائه شده است. در رویکرد سنتی پزشکی، تمرکز اولیه مراکز درمانی بر افزایش احتمال پیامدهای بهداشتی مطلوب، با توجه به وضعیت دانش و فناوری است. مطالعات، میان دو جوزه اصلی فرآیندها و نتایج مدیریت کیفیت مراقبتهای بهداشتی، تفاوت قائل می شوند (۱۲). جهت اندازه گیری

کیفیت خدمات، مقیاس SERVQUAL توسط پاراسارامون (Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L., 1988) توسعه داده شده است که در بخش های خدماتی مختلف با موفقیت آزمایش شده است. در بخش بهداشت و درمان، محققان متعددی مفهوم کیفیت خدمات و ابعاد مختلف کیفیت خدمات بیمارستان را به منظور سنجش تأثیر کیفیت بر نتایج خدمات بررسی کردهاند (۱). برخی از مطالعات پنج بعد خدمات پزشکی، کیفیت پذیرش، ارائه سرویس و خدمات کلی، ترخیص بیماران و مسئولیت اجتماعی را بهعنوان ابعاد کیفیت خدمات شناسایی کردهاند (۱۱). شواهد متعددی در زمینه بازاریابی مراقبتهای بهداشتی درمانی وجود دارد که بیانگر تأثیر مثبت ادراک کیفیت خدمات بر نیات رفتاری بیماران است (۱۵–۱۳).

مطالعات انجام شده در رابطه با کیفیت خدمات و رضايت بيماران نشان ميدهد كه مفهوم بهبود كيفيت در صینایع خدماتی مهم تلقی می شود و بیانگر اهمیت دیدگاه بیماران بهعنوان یک ابزار ضروری در فرآیند نظارت و بهبود کیفیت خدمات بهداشتی است (۱۶). در صنعت مراقبتهای بهداشـــتی درمانی، "ارزش ادراک شـــده" یک مفهوم مورد غفلت واقع شــده در ملاحظات اســتراتژیک ارائه کنندگان خدمات است. با توجه به اهمیت بالقوه ارزش ادراک شده در مدیریت مراقبتهای بهداشتی درمانی، درک بهتر این مفهوم و ارتباط آن با کیفیت خدمات ضروری است (۱۷). ارزش ادراک شـــده بـمعنوان ارزیـابی کلی مشــتری یـا مصرف کننده از یک محصول و خدمات برمبنای ادراک از دریافتی یا دادههای وی است (۱۸). در صنایع بهداشت و درمان، ارزش ادراک شــده، ادراک بیمار از تفاوت یا اختلاف میان کل منافع و هزینه کل (مالی و روانی) است. از این رو، اگر هزینه کل بالاتر از منفعت کل شود ارزش ادراک شده از خـدمات بهـداشــت درمان پايين خواهد بود (٧). محققان برمبنای مطالعات انجام شـده در خدمات بهداشـتی تأکید میکنند که کیفیت خدمات بر ارزش خدمات ادراک شده اثرگذار است (۱۳و۱۹). کسب وکارها برای موفقیت و پیشـرفت، نیازمند مشتریان و حفظ وفاداری آنان هستند. یکی از راههای بهبود رضایت و وفاداری بیماران توجه بیمارستانها بر کیفیت خدمات ارائه شده میباشد (۲۰). وفاداری مشتریان نـه تنها به این دلیل که در بعضــی مواقع بیماران راضــی از فرايند درمان جهت ادامه درمان به همان بيمارستان مراجعه می نمایند، بلکه همچنین به عنوان یک معیار از رضایت بيماران برای مؤسمسات خدمات بهداشتی درمانی، در نظر گرفته میشودکه نوعی از بازاریابی غیررسمی به حساب مي آيد (۲۱).

رضایت بیماران، شاخص عمدهای در سنجش و بهبود کیفیت خدمات به داشبت و درمان در نظر گرفته می شود (۲۲). برای ارائه دهندگان مراقبتهای بهداشتی، بیمار راضی منجر به نتایج مطلوب، بهعنوان مثال سود بالاتر، ابقای

تعداد بیشتری از بیماران و تبلیغات مثبت دهان به دهان می شود (۲۳). آنها مؤسسات ارائه دهنده خدمات بهداشتی موردنظر را به دوستان، بستگان، همسایگان و یا افراد دیگر در شبکههای اجتماعی پیشنهاد میکنند (۲۱).

در بازار رقابتی امروز، تبلیغات دهان به دهان توسط بیماران یا خانوادههای آنها اهمیت یا ارزش بیشــتری را به خود اختصاص میدهد. تجربیات مثبت بیمار و خانواده او از بیمارستان دارای ارزش است، در واقع ادراک بیماران از خدمات دریافت شده ارزشمند است. زیرا تبلیغات دهان به دهان بهعنوان یکی از مؤثرترین و قدرتمندترین روشها در انتخاب كالاها و خدمات است (۲۴). تبليغات دهان به دهان، ارتباطات غير رسمي ميان طرفين خصوصي است كه محصولات و خدمات را ارزیابی کردهاند. بهعبارتی، تبلیغ دهان به دهان ارتباط رسمی میان مشتریان و یک سازمان (برای مثال شکایت) یا بین سازمان مشتریان (بهعنوان نمونه تبليغات و سمينار) را حذف مي كند (٢۵). نتايج مطالعات انجام شده بیانگر آن است که میان رضایت مصرف کنندگان خدمات تبليغات دهان به دهان ارتباط مثبت وجود دارد. پژوهشهای انجام گرفته در زمینه رضایت، اهمیت رضایت مصرف کنندگان در شکل گیری رفتارهایی مانند تبلیغ دهان به دهان را برجسته می سازد (۲۸-۲۶).

همچنین نتایج مطالعات چنیوتاکیس و لیمپروپولوس (Chaniotakis & Lymperopoulos, 2009) نشان داد که رضایت بیماران از خدمات بهداشتی درمانی اثر مثبت بر تبلیغ دهان به دهان بیماران دارد (۲۹).

به منظور بررسی کیفیت خدمات بهداشتی و درمانی در سطح سلامت جوامع، مطالعاتی در رابطه با ابعاد کیفیت خدمات و تأثیر آن بر رضایت و تمایل به استفاده مجدد از خدمات بهداشت و درمان انجام گرفته است که در ادامه به نتایج برخی از این تحقیقات اشاره شده است.

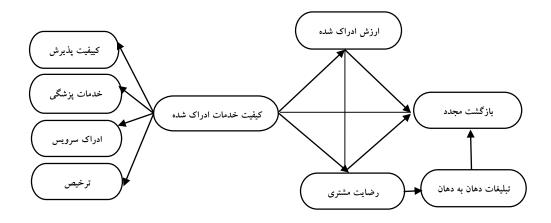
در بررسی هوآنگ و سیم (Hwang & Sim, 2016) که برای ارزیابی ادراک بیماران از کیفیت خدمات مراقبتی بیمارستان، تصویر و نقش عملکرد و تأثیر آنها بر رضایت، قصد بازگشت مجدد و پیشنهاد به دیگران انجام شد، بیانگر آن بود که از میان متغیرهای مورد بررسی، کیفیت ادراک شده از خدمات بیشترین تأثیر را بر رضایت، قصد بازگشت مجدد و پیشینهاد به سایرین دارد. همچنین نتایج بیانگر اثرگذاری

متغیر رضایت بر بازگشت مجدد و توصیه به دیگران بود (۳۰).

در مطالعهای توسط هان و هیون (Han & Hyun, 2015) در رابطه با حفظ مشتری در صنعت پزشکی با توجه به تأثیر کیفیت، رضایت، قیمت معقول و اعتماد بیماران انجام گرفت، مشخص شد که کیفیت ادراک شده و رضایت بیماران ارتباط معنی داری با تمایل به بازگشت مجدد به مرکز درمانگاهی در صورت نیاز دارد (۳۱). مطالعه دیگری که به منظور ارزیابی کیفیت خدمات در بیمارستانی عمومی صورت گرفت. نشان داد که از میان ابعاد مقیاس سرکوال، تعهد بیشترین و خدمات ملموس کمترین نقش در ادراک کیفیت خدمات دارد (۳۲).

نت ایج پژوهش انجام شده توسط چو و همکاران (Choi etal, 2004) در زمینه ارتباط میان کیفیت، ارزش، رضایت و تمایل رفتاری در انتخاب مراکز بهداشتی درمانی در کره جنوبی بیانگر آن است که کیفیت و ارزش خدمات بر رضایت و تمایل رفتاری و رضایت بر تمایل رفتاری تأثیر مثبت و معناداری دارد. همچنین کیفیت خدمات بر ارزش ادراک شده اثر گذار است (۱۷). نتایج مطالعات مولیز بهداشتی اثر معناداری بر رضایت و اعتماد بیماران دارد. علاوه برآن، اعتماد و رضایت بیماران پیشزمینه کلیدی برای وفاداری بیماران هستند (۷).

با توجه به اینکه مطالعات انجام شده در زمینه خدمات بهداشتی و درمانی محدود است و بیشتر مطالعات انجام شده در داخل کشور به بررسی شیوههای بهبود کیفیت و رفع موانع و شکافهای موجود پرداختهاند (۲و و ۲۹و ۲۳) و به بررسی روابط میان کیفیت خدمات و ارزش ادراک شده، رضایت بیماران، تبلیغات دهان به دهان و بازگشت مجدد بیماران پرداخته نشده است. از این رو، مطالعه حاضر به بررسی رابطه کیفیت خدمات بهداشتی درمانی و بازگشت بیماران می پردازد. همچنین در پژوهش حاضر با توسعه مدلی با استفاده از مفاهیم مذکور، روابط میان کیفیت خدمات ادراک شده، ارزش ادراک شده، رضایت بیماران، تبلیغ دهان به دهان و بازگشت بیماران بیماران مرکز چشم پزشکی فیض در اصفهان مورد بررسی قرار می گیرد که در شکل ۱ قابل مشاهده است.

شکل ۱. مدل پیشنهادی پژوهش

و دلاکیک و همکاران (Dlačić etal, 2014) (۸۱) است. تبلیغات دهان به دهان سازمانی مبتنی بر مطالعات مارتین و همکاران (2015, Martins etal) (۳۲)، رضایت بیماران از ممکاران (2015, Kuo etal, 2009) (۱۰) و بازگشت بیماران برمبنای مطالعات کو و همکاران (۲۰۰۹) (۱۱) و سو و همکاران (۲۰۰۹) (۲۰۱۹) ست. پس از ترجمه سؤالات استاندارد و بومی سازی با فرهنگ ایرانی، سؤالات متخصص کنترل شد و روایی صوری و محتوایی مورد تأیید کارشناسان قرار گرفت. برای تعیین پایایی نیز از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده که ضرایب به دست آمده در جدول ۱ آمده است و آلفای کرونباخ برای متغیرهای تحقیق از آستانه پژوهش است. در این تحقیق، از مقیاس ۵ نقطه ای لیکرت درطیفی بین کاملاً موافق تا کاملاً مخالف تعریف شده است.

مواد و روشها

پژوهش حاضر از نظر هدف، توصیفی و از منظر نتیجه کاربردی میباشد و با روش پیمایش تک مقطعی و میدانی انجام گرفته است. جهت گردآوری اطلاعات مورد نیاز تحقیق، از روش تحقیق میدانی به وسیله پرسشنامه استفاده شده است. این پرسشنامه شامل ۳ پرسش جمعیت شناختی (سن، جنس تعداد دفعات مراجعه به بیمارستان) و ۲۶ پرسش مربوط به شاخصهای مورد بررسی است. برای سنجش متغیرهای تحقیق، از پرسشنامههای استاندارد که در مطالعات گذشته مورد استفاده قرار گرفته بود با اندکی تلخیص و تلفیق استفاده شده است. سنجش کیفیت خدمات ادراک شده بر مبنای شاخصهای ارائه شده آگجا و گراگ ارائه سرویس و خدمات کلی، و ترخیص بیماران در نظر ارائه شده است (۱۱). سنجش ارزش ادراک شده برگرفته از گرفته شده است (۱۱). سنجش ارزش ادراک شده برگرفته از (۲۹ پر کیمای کر به از (۲۹ پر کرونه بود از

جدول۱. آلفای کرونباخ پرسشنامه

بازگشت بیماران	تبليغات دهان به دهان	رضايت بيماران	ارزش ادراک شده	کیفیت خدمات ادراک شدہ	عوامل پرسشنامه
•.٧١	۰.۷۰	۰.٨٤	•	۰.۸۲	ألفاي كرونباخ

واریانس سنجهها، سبی نمونه اولیه توزیع شد و تعداد ۱۳۵ نمونه برای توزیع پرسشنامه به دست آمد.

$$n = \frac{z_{\alpha_2}^2 \cdot \sigma^2}{\varepsilon^2} = \frac{(1.96)^2 0.35}{(0 \cdot 1)^2} = 135$$

باتوجه به اینکه جامعه آماری پژوهش شامل کلیه بیماران مرکز چشم پزشکی فیض است و به دلیل اینکه حجم جامعه پژوهش نامحدود است، برای تعیین حجم نمونه مورد نیاز از روش نمونهگیری غیرتصادفی دردسترس، با استفاده از فرمول کوکران برای جوامع نامحدود استفاده شد. جهت برآورد

به منظور گردآوری دادهها، پرسشگر در محل حضور داشته، برای بیماران دارای سواد صرفاً توضیح لازم را در مورد سؤالات پرسشنامه ارائه مینمود و برای افراد بیسواد یا کم سواد، سؤالات توسط محقق خوانده میشد. تجزیه و تحلیل دادههای پژوهش نیز با نرمافزار SPSS20 و فن معادلات ساختاری با رویکرد حداقل مربعات جزئی و با نرمافزار SmartPLS2.0 انجام گرفته است.

يافتهها

تحلیل دادههای پژوهش در دو بعد توصیفی و استنباطی، به ترتیب به منظور تحلیل ابعاد جمعیت شناختی و تحلیلهای مرتبط با فرضیههای پژوهش در ادامه، بیان میشود.

نتایج حاصل از بررسی وضعیت جامعه شناختی نمونه مورد بررسی (۱۳۵ نفر) نشان داده است کــه ۵۷.۵ درصد از افراد نمونه را مردان و ۴۲.۵ درصـد را زنان تشکیل میدهند. حداکثر افراد نمونه که شامل ۵۷.۵ درصد از آنان میشود در بازه سنی ۴۱ سال به بالا قرار دارند و بیشترین تعداد مراجعه مربوط به دومین مراجعه بیماران بوده است (۴۴.۹۵).

آزمون فرضيهها و مدل مفهومي

در مدلیابی PLS ابتدا مدل اندازه گیری از طریق تحلیلهای روایی و پایایی و تحلیل عاملی تأییدی مورد بررسی و در مرحله دوم، مدل ساختاری بهوسیله بر آورد مسیر بین متغیرها بررسی شد (۳۷). نهایتاً برازش کلی مدل مورد بررسی قرار گرفت.

الف) برازش مدل بیرونی

مدل بیرونی در روش PLS با مدل اندازه گیری در معادلات ساختاری مطابقت میکند. از این رو شاخصهای برازش رایج در مدلهای اندازه گیری PLS برای متغیرهای مکنون پژوهش در جدول ۲ ارائه شده است و به سه شاخص تعیین کننده برای ارزیابی مناسب بودن نحوه سنجش متغیرها در مدلهای PLS که عبارتند از: میانگین واریانس استخراج شده، آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی نیز اشاره شده است. مطابق جدول، هر سه شاخص برای تمامی متغیرها در سطح مناسب قرار دارند.

جدول ۲. بار عاملی، میانگین واریانس استخراجی و ضرایب پایایی

بعد	متغير	بار عاملی	متغير	بار عاملی
		۰.٧٩٥	ارزش ادراک شدہ	۰.٧٤٦
	كيفيت پذيرش	۰.۷۹۳	 آلفای کرونباخ:۸۱.۰	•.991
		۰.٤٩٠	ضریب پایایی ترکیبی: ۰/۸۹۰	۰.٨٤٠
		•.21•	ميانگين واريانس استخراجي:٧٣٠	
		۰.۸۸۹	رضايت بيمار	•.VVA
	خدمات پزشكى	۰.AV۵	آلفای کرونباخ:۸۲/۰	٠.٩٠٩
	محلامات پر ملکی	۰.۷۲۳	_ ضریب پایایی ترکیبی: ۰/۸۹۱	• .AVA
کیفیت خدمات ادراک شدہ		•••	ميانگين واريانس استخراجي:٧٣٠	
آلفای کرونباخ:۸۲. •		۰.٩٠٥	تبليغ دهان به دهان	۰.٨٤٩
ضریب پایایی ترکیبی: ۸٦۰.		۰.٤۰۰	آلفای کرونباخ: ۰/۷۰	·.09V
ميانگين واريانس استخراجي:٠.٥٠	ارائــه ســـرويــس و خدمات كلي	۰.۸۱۸	_ ضریب پایایی ترکیبی: ۰/۸۰۹	۰.۸۳٥
	حدمات کلی	•.//	ميانگين واريانس استخراجي:٥٩/٠	
		۰.99۰	بازگشت بیماران	۰.۹٥٥
		۰.٥٨٣	آلفای کرونباخ:۷۲/۰	·
		۰.۸۱٤	ضریب پایایی ترکیبی: ۸٤٤/۰	·.71٣
	·	•	میانگین واریانس استخراجی:٦٥/٠	
	ترخيص بيماران	•.٦٣٩		
		۰.۷۱۰	-	

روایی واگرا

معیار مهمی که با روایی واگرا مشــخص میگردد، میزان رابطهی سـازه با شـاخص،هایش در مقایسـه رابطه آن سازه با

سایر سازهها است (۳۷). ضرایب روایی واگرا در جدول۳ شماره ارائه شده است.

کیفیت خدمات ادراک شده تبلیغات دهان به دهان ارزش ادراک شده رضایت بیمار بازگشت بیماران كيفيت خدمات ·.V·V ادراک شدہ تبلیات دهان به دهان ·.V9A 1.414 ارزش ادراک شده ·.104 ·.0// ·.0VT ·. . ADY ·... ·. ۵۷۷ ·.90V رضايت بيمار ۰.۸۰۶ ·. 177 ·.V99 .9.0 ·.0V9 بازگشت بیماران

جدول ۳. ضرایب روایی واگرا

ب) برازش مدل درونی (ساختاری) پژوهش
پس از بررسی برازش مدلهای اندازه گیری نوبت به
برازش مدل ساختاری پژوهش میرسد.

مطابق جدول ۳، مقدار جذر میانگین واریانس استخراجی متغیرهای مکنون در پژوهش، از مقدار همبستگی میان آنها بیشتر است و میتوان اظهار داشت روایی واگرای مدل در حد مناسبی است.

جدول ۴. شاخصهای برازش مدل درونی پژوهش

بازگشت بیماران	رضايت بيمار	تبليغ دهان به دهان	ارزش دراک شده	حدمطلوب شاخص	شاخص برازش
۰.٧٤	۰.۷۲	٠.٣٣	• .44	۲۵.۰، ۵۰.۰ و ۷۵/۰ ضعیف، متوسط و قوی	ضريبR ²
•.*۶	۰.۵۰	•.19	•.7٣	۰.۰۲ ه.۱۵ و ۳۵.۰ ضعیف، متوسط و قوی	$\mathbf{Q}^2$ معيار

با توجه به جدول فوق می توان گفت که مقادیر R² مربوط به متغیرهای رضایت بیمار و بازگشت بیماران قوی است. باتوجه به ضریب تعیین بازگشت بیماران که ۸۴ است، حدود ۲۴ درصد از تغییرات متغیر بازگشت بیماران تحت تأثیر کیفیت خدمات ادراک شده، ارزش ادراک شده، تبلیغات دهان به دهان و رضایت بیماران شکل می گیرد و مابقی عواملی هستند که در مدل در نظر گرفته نشده است. همچنین مطابق با نتایج برازش معیار Q، قابلیت نسبتا قوی پیش بینی مدل و برازش مناسب مدل ساختاری تأیید می شود.

برازش مدل کلی (معیارGOF):

برای برازش مـدل کلی که هر دو بخش مدل اندازهگیری و سـاختاری را کنترل میکند، معیار به ترتیب زیر محاسـبه میگردد.

ملاک تأیید فرضیه به این صورت است که ضرایب مسیر مثبت و ضریب معناداری بالاتر از ۱.۹۶ میباشد. درجدول ۶ نتایج بررسی فرضیهها ارائه شدهاست.

جدول۵ بررسی برازش مدل کلی

بازگشت بیماران	رضايت بيمار	تبليغ دهان به دهان	ارزش ادرک شده	کیفیت خدمات ادراک شدہ	متغير
۰.۶۵	۰.۷۳	۰.0۹	۰.۷۳	٠.٣٣	Communality
			Communality	برازش قوی ۲۵۵.۰= 😽	GOF

جدول۶. نتایج آزمون فرضیهها

نتيجه آزمون	آمارہ t	ضريب مسير	فرضيه
پذيرش فرضيه	۰.۵۸۰	۰.٥V	کیفیت خدمات ادراک شده بر ارزش ادراک شده تأثیر مثبت و معناداری دارد.
پذيرش فرضيه	3.029	۲۰. ۰	کیفیت خدمات ادراک شده بر رضایت بیمار تأثیر مثبت و معنادار دارد.
رد فرضيه	۰.۰٤٩	۰.۰۳	کیفیت خدمات ادراک شده بر بازگشت بیماران بیماران تأثیر مثبت و معناداری دارد.
پذيرش فرضيه	۲.۱۲٦	۰.۱۹	ارزش ادراک شده بر بازگشت بیماران تأثیر مثبت و معنادار دارد.
پذيرش فرضيه	۱۰.۷۳۹	۰.٦٥	ارزش ادراک شده بر رضایت بیماران تأثیر مثبت و معنادار دارد.
پذيرش فرضيه	۶.۲۰۳	۰.٦٠	رضایت بیماران بر بازگشت بیماران بیماران تأثیر مثبت و معنادار دارد.
پذيرش فرضيه	1.101	*.0V	رضایت بیماران بر تبلیغات دهان به دهان تأثیر مثبت و معنادار دارد.
پذيرش فرضيه	7.778	+.12	تبلیغات دهان به دهان بر بازگشت بیماران تأثیر مثبت و معنادار دارد.

جهت بررسی آثار متغیرهای مدل بریکدیگر انجام تفکیک آثار ضروری اسـت. در جدول ۵ برای ســنجش میزان تأثیر

با توجه به جدول ٥ و ٧ مشاهده مي شود كه اثر مستقيم

کیفیت خدمات ادراک شده بر بازگشت بیماران ۰۰۰۳ است و اثر غیر مســـــتقیم بهواســـطه متغیرهای ارزش ادراک شـــده و

رضایت بیماران به ترتیب ۱۱. و ۱۷ است. بنابراین تأثیر

غیرمستقیم بیشتر از تأثیر مستقیم است و میتوان ادعا کرد که ارزش ادراک شده و رضایت بیماران واسطهای میان رابطه

کیفیت خدمات ادراک شده و بازگشت بیماران است. علاوه

براین، تأثیر غیرمستقیم ارزش ادراک شده بر بازگشت بیماران، با میانجی گری متغیر رضایت بیماران بیشتر از اثر مستقیم آن

مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای مستقل بر وابسته، اثرکل، مستقیم و غیر مستقیم محاسبه و ارائه شده است.

متغيرها	مستقيم	وغير	مستقيم	۷. اثرات	جدول
2		2. 2	1	7	

متغيروابسته	متغير مستقل	اثرمستقيم	اثر غيرمستقيم	اثر کل
	کیفیت خدمات ادراک شدہ	•••٣	=•.))	•.14
			·.)9×·.0V	
بازگشت بیماران	کیفیت خدمات ادراک شدہ	•.•٣	*•%×*•YV=*•IV	۰.۲
	رضايت بيماران	* • 6 *	••14ו•04 = •••A	۰. ۶۷
	ارزش ادراک شدہ	٠.١٩	•/%• ו•%۵=••%٩	۰.۵۸
رضايت بيماران	کیفیت خدمات ادراک شدہ	•••77	$\bullet \bullet \mathcal{P} \diamond \star \bullet \diamond \diamond \bullet V = \bullet \bullet \mathcal{T} V$	•.90

است. همچنین از متغیرهای پژوهش، رضایت بیماران بیشترین اثر را بر بازگشت بیماران دارد. بیشترین اثر را بر بازگشت بیماران دارد.

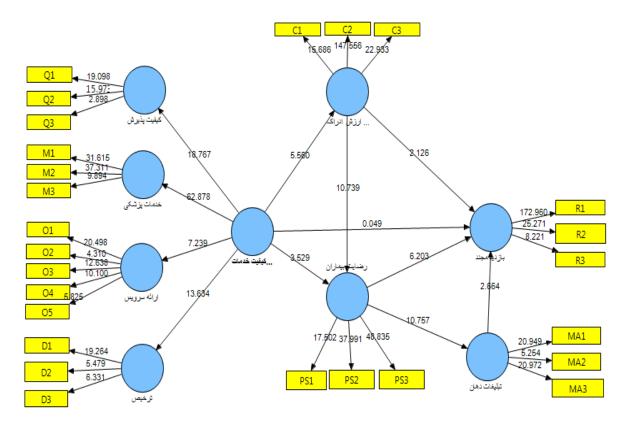
مدل مفهومی آزمون شده در تصویر ۲ و ۳ مشاهده می شود. در شکل ۲ اعداد نوشته شده بر روی خطوط در واقع ضرایب بتا حاصل از معادله رگرسیون میان متغیرها است که همان ضریب مسیر است و اعداد درون هر دایره نشان دهنده مقدار ²R مربوط به متغیرهای پنهان درونزای مدل است (۳۶).

746 0.968 0.840 0.795 0.664 0.329 0 490 کیفیت پذیر ش ارزش ادرا 03 M1 0,192 0.815 0.573 0.889 0.837 M2 0.657 M3 0,915 خدمات بزشكى R1 0.955 0.743 0.000 0.03 0.817 01 R2 0.613 0.905 0.690 0.455 0.600 0.477 باز دیکھجدد 2281 كيقيت بتهبيماران 03 0.145 0.722 04 0.729 ارائه سرويس 05 0.577 0.778 0.909 0.878 MA1 0.849 D1 0.333 0.814 0.597 0.531 MA2 0.639 0.835 D2 0.710 PS1 PS2 PS3 تبليغات دهان MA3 D3 ترخيص

شکل ۲. مدل آزمون شده پژوهش (ضرایب مسیر و بارهای عامل)

با توجه به آنکه نرمافزار Smart PLS بهطور پیش فرض در سطح ۹۵ درصد به آزمون مدل میپردازد، مقادیر بزرگتر و مساوی ۱.۹۶ به معنای وجود ارتباط معنادار بین دو متغیر

است. برمبنای مطالب ذکر شده و شکل ۳، میتوان بیان کرد که تنها کیفیت خدمات ادراک شده بر بازگشت بیماران تأثیر معنادار و مستقیم ندارد.

شکل ۳. مدل آزمون شده پژوهش (ضرایب معناداری)

بحث

رشد بخش خدمات در بازارهای در حال توسعه و نوظهور، کیفیت را بهعنوان عامل موفقیت برای بسیاری از شرکتهای خدماتی تبدیل کرده است. مدیران بخش های خدماتی به دنبال آن هستند که محوریت مشتریان در سازمان خود را اثبات کنند. از سوی دیگر با توجه به اینکه سازمانها درگیر محدودیت منابع هستند، مديران مجبور هستند كه نيازها و انتظارات مشتريان خود را شــناسـائی کنند. بهویژه در خدمات بهداشت و درمان که انتظار بيماران از كيفيت خدمات مناسب به رضايت آنها تبديل مي شود، برای مدیران بیمارستانها درک بیماران و بررسی جنبههای کیفیت بر ايجاد رضايت و شدت آن اثر دارد. با توجه به اهميت كيفيت خـدمـات بر رضـایت بیماران و تمایل به بازگشــت بیماران در صورت نیاز، پژوهش حاضر با هدف بررسی ارتباط میان کیفیت خدمات ادراک شده، ارزش خدمات ادراک شده، رضایت بیماران، تبلیغات دهان به دهان و تمایل به بازگشــت بیماران انجام گرفته است. نتایج حاصل از تحلیل مسیر نشان داد که کیفیت خدمات ادراک شده بر ارزش ادراک شده بیماران و رضایت بیماران اثر معنیداری دارد و همچنین متغیرهای ارزش ادراک شده بیماران و رضایت بیماران و تبلیغات دهان به دهان اثر معنی داری بر بازدید

مجدد دارد؛ در حالی که کیفیت خدمات ادراک شده اثر معناداری بر بازدید مجدد بیماران ندارد. علاوه بر این، بر مبنای یافتهها ارزش ادراک شده و رضایت بیماران واسطهای میان رابطه کیفیت خدمات ادراک شده و بازگشت بیماران است. نتایج حاصل از مدل یابی معادلات ساختاری استخراج شده به طور مفصل در ذیل ارائه شده است:

در فرضیه اول تحقیق مطرح شده بود که کیفیت خدمات ادراک شده بر ارزش ادراک شده اثرگذار است که بر اساس تجزیه و تحلیلهای آماری این فرضیه تأیید شد و نتایج بیانگر آن است که کیفیت خدمات ادراک شده ۵۷ درصد بر ارزش ادراک شده تأثیر مثبت دارد. این نتیجه با مطالعات گودینگ (۱۴) و کرونین و همکاران (۲۰) که نشان میدهند کیفیت خدمات، بهترین پیشبینی کننده برای ارزش ادراک شده مشتری است، همسو است.

در آزمون فرضیه دوم مشخص شد که رابطه میان کیفیت خدمات ادراک شده و رضایت بیمار با (ضریب مسیر ۲۸۰ و آماره معناداری ۳.۵۲۹) معنادار و مثبت است. بهعبارتی با افزایش یک واحد کیفیت خدمات ادراک شده، رضایت بیمار ۲۸. واحد

افزایش مییابد. این نتیجه با پژوهش چو و دیگران (Choi K-S,) (۱۷) (Cho W-H, Lee S, Lee H, Kim C,2004) (۱۷)، آلربایی و آکایدا (۳۰) (۹۲) و هوانگ و سیم (۳۰) همخوانی دارد.

در فرضیه سوم پژوهش مطرح شده بودکه کیفیت خدمات ادراک شده بر بازگشت بیماران بیماران اثرگذار است که مطابق با یافتهها این فرضیه رد شد. این نتیجه در تضاد با اکثر آثاری است که این رابطه را تأیید می کردند. بهعنوان نمونه هوآنگ و سیم (۳۰)، هان و هیون (۳۱)، گودینگ (Gooding SK,1995) (۳۱) و هیدلی و میلر (۲) (Headley DE, Miller SJ,1993) (۲) معتقد بودند که ادراک مثبت از کیفیت خدمات بر تمایلات رفتاری و قصد بازگشت مشتریان اثرگذار است. به نظر محقق به منظور افزایش بازگشت بیماران از طریق کیفیت ادراک شده باید بر متغیر میانجی ارزش ادراک شده و رضایت بیماران تمرکز کرد.

در فرضیه چهارم بیان شد که ارزش ادراک شده بر بازگشت بیماران تأثیر دارد. آزمون فرضیه نشان داد که این فرضیه درست است که این یافته همراستا با نتایج مطالعات (۱۷) است.

فرضیه پنجم بیانگر تأثیر مثبت و معناداری ۶۵ درصدی متغیر ارزش ادراک شده بر رضایت بیماران است و ارزش ادراک شده به میزان ۶۵ درصد تغییرات رضایت بیماران را تبیین میکند. نتایج این فرضییه با مطالعات (چو و همکاران و لویاتی) (۱۷و۷) همخوانی و مطابقت دارد.

همچنین نتایج مدل سازی معادلات ساختاری در این تحقیق نشان داد رضایت بیماران، بازگشت آنها را بهطور مثبت و به میزان ۶۰ درصد تحت تأثیر مثبت و معنادار قرار می دهد. این یافتهها نشان می دهد که با مراکز بهداشت و درمانی با ایجاد رضایت در بیماران، تمایل آنها به بازگشت و استفاده مجدد از خدمات این مراکز در صورت نیاز افزایش می یابد. پژوهشهای پیشین رابطه قوی و مثبت بین رضایت مشتریان و بیماران و بازگشت آنها را بارها نشان دادهاند. یافتههای هان و هیون (۳۱) نشان داده که رضایت بیماران با تمایل به بازگشت مجدد به مرکز درمانگاهی ارتباط معناداری دارد. به همین ترتیب مطالعات دیگری هم، مانند چو و دیگران (۱۷) و هوآنگ و سیم (۳۰) این رابطه را تأیید نمودهاند.

در فرضیه هفتم پژوهش مطرح شد که رضایت بیماران مرکز چشـمپزشـکی فیض بر تبلیغات دهان به دهان اثرگذار است که

- Mohammadi A, Shoghli A. Survey on Quality of Primary Health Cares in Zanjan District Health Centers. ZUMS Journal. 2009;16(65): 89-100. [In Persian]
- 3. Safi, MH, Fereydounfar AA, Arshi SH. Quality of Primary Health Services in the Clinics of Shomal Health Center of Tehran. Community Health. 2014;1(1): 54-61.[In Persian]

این موضوع پس از بررسی و انجام آزمون، تأیید شد و نتایج نشان داد، رضایت با ضریب مسیر ۵۷. و آمار معناداری ۱۰.۷۵۷ تأثیر مثبت نسبتا قوی و معناداری بر متغیر تبلیغ دهان به دهان دارد. این دستاورد با یافتههای سوآل و الیور (Swan JE, Oliver) (Tim M, C. SJ, N. SG,2007) بونز و همکاران (۲۵), لاهاری (۲۶), ایمارو پولوس (۲۵)، لاهاری (۲۵), دو زر ۲۹)، هان و هیون (۳۱) و هوآنگ و سیم (۳۰) همخوانی دارد.

نتيجه گيرى

با توجـه بـه نتـایج این پژوهش، تبلیغـات دهان به دهان بر بازگشـت مجدد بیماران اثر مثبت و معناداری دارد (فرضیه هشتم). این نتیجه توسط مطالعه هوآنگ و سیم (۳۰) پشتیبانی میشود.

نتایج این مطالعه نشان میدهد که ترکیب سه متغیر ارزش ادراک شده، تبلیغات دهان به دهان و رضایت بیماران به میزان ۷۴ درصد بر تغییرات بازدید مجدد اثرگذار هستند. با توجه به اینکه اثر مثبت و معنادار کیفیت خدمات ادراک شده بر بازدید مجدد بهواسطه متغیرهای ارزش ادراک شده و رضایت بیماران افزایش مییابد، مدیران و کارکنان نیروی انسانی لازم است با بهبود کیفیت خدمات در افزایش رضایت و ارزش ادراک شده بیماران

ملاحظات اخلاقي

تأکید بر حفظ محرمانه بودن اطلاعات، کسب رضایت آگاهانه از شرکتکنندگان

تضاد منافع

هیچگونه تعارض منافع در این پژوهش بین نویسندگان وجود ندارد.

تقدير و تشكر

بر خود لازم میدانیم که از همکاری صـمیمانه کارکنان بیمارستان چشمپزشکی فیض اصفهان تقدیر و تشکر کنیم.

References

 Asma S, Alam MS, Alam MS. Measuring patients' healthcare service quality perceptions, satisfaction, and loyalty in public and private sector hospitals in Pakistan. International Journal of Quality & Reliability Management. 2016;33(5):538-57. doi:10.1108/IJQRM-06-2014-0074

- Fayek Y, Deon N, Tony B. Service quality in NHS hospitals. Journal of Management in Medicine. 1995;9(1):66-74. PMID:10142781 doi:10.1108/02689239510080502
- Muslim A, Siti ZN. Hospital service quality and its effects on patient satisfaction and behavioural intention. Clinical Governance: An International Journal. 2013;18(3):238-54. doi:doi:10.1108/CGIJ-05-2012-0016
- Gi-Du K, Jeffrey J. Service quality dimensions: an examination of Grönroos's service quality model. Managing Service Quality: An International Journal. 2004;14(4):266-77. doi:10.1108/09604520410546806
- MM. Loyalty, perceived value and relationship quality in healthcare services. Journal of Service Management. 2009;20(1):76-97. doi:10.1108/09564230910936869
- Gotlieb JB, Grewal D, Brown SW. Consumer satisfaction and perceived quality: Complementary or divergent constructs? Journal of Applied Psychology. 1994;79(6):875-85. doi:10.1037/0021-9010.79.6.875
- Christian G. The perceived service quality concept a mistake? Managing Service Quality: An International Journal. 2001;11(3):150-2. doi:10.1108/09604520110393386
- Kuo Y-F, Wu C-M, Deng W-J. The relationships among service quality, perceived value, customer satisfaction,
- and post-purchase intention in mobile value-added services. Computers in Human Behavior. 2009;25(4):887-96.

doi:https://doi.org/10.1016/j.chb.2009.03.003

- 11.P. AJ, Renuka G. Measuring perceived service quality for public hospitals (PubHosQual) in the Indian context. International Journal of Pharmaceutical and Healthcare Marketing. 2010;4(1):60-83. doi:doi:10.1108/17506121011036033
- 12. Donabedian A. The quality of care. How can it be assessed? Jama. 1988;260(12):1743-8. PMID:3045356 doi:10.1001/jama.1988.03410120089033
- Gooding SK. Quality, sacrifice, and value in hospital choice. Journal of health care marketing. 1995;15(4):24-31. PMID:10154640
- 14. Headley DE, Miller SJ. Measuring service quality and its relationship to future consumer behavior. Journal of health care marketing. 1993;13(4):32-41. PMID:10131732
- 15. Reidenbach RE, Sandifer-Smallwood B. Exploring perceptions of hospital operations by a modified SERVQUAL approach. Journal of health care marketing. 1990;10(4):47-55. PMID:10108701
- 16. Alrubaiee L, Alkaa'ida F. The mediating effect of patient satisfaction in the patients' perceptions of healthcare quality-patient trust relationship. International Journal of Marketing Studies. 2011;3(1):103. doi:10.5539/ijms.v3n1p103

17. Choi K-S, Cho W-H, Lee S, Lee H, Kim C. The relationships among quality, value, satisfaction and behavioral intention in health care provider choice: A South Korean study. Journal of Business Research. 2004;57(8):913-21.

doi: 10.1016/S0148-2963(02)00293-X

- 18. Dlačić J, Arslanagić M, Kadić-Maglajlić S, Marković S, Raspor S. Exploring perceived service quality, perceived value, and repurchase intention in higher education using structural equation modelling. Total Quality Management & Business Excellence. 2014;25(1-2):141-57. doi:10.1080/14783363.2013.824713
- Joseph CJ, K. BM, R. BR, Roscoe H, J. SD. A crosssectional test of the effect and conceptualization of service value. Journal of Services Marketing. 1997;11(6):375-91. doi:10.1108/08876049710187482
- 20. Mortazavi S, Kazemi M, Shirazi A, Aziz-Abadi A. The relationships between patient satisfaction and loyalty in the private hospital industry. Iranian Journal of Public Health. 2009;38(3):60-9.
- 21.Sik S, I GMYB, Tri R, Nidya JA, Tri W, Medi Y. The empirical study on patient loyalty: The role of trust, perceived value, and satisfaction (a case study from Bekasi, Indonesia). Clinical Governance: An International Journal. 2014;19(3):269-83. doi:10.1108/CGIJ-04-2014-0018
- 22. Chia-Wen C, Ting-Hsiang T, Arch GW. Configural algorithms of patient satisfaction, participation in diagnostics, and treatment decisions influences on hospital loyalty. Journal of Services Marketing. 2013;27(2):91-103. doi:10.1108/08876041311309225
- 23. Thawesaengskulthai N, Wongrukmit P, Dahlgaard JJ. Hospital service quality measurement models: patients from Asia, Europe, Australia and America. Total Quality Management & Business Excellence. 2015;26(9-10):1029-41. doi:10.1080/14783363.2015.1068596
- 24. Tabibi S J, Gohari M R, Sabahi Bidgoli M, Shahri S. The impact of service quality on the loyalty of patients referring to outpatient clinics of studied hospitals in Tehran. Payavard. 2012;6 (3):194-203. [In Persian].
- 25. Tim M, C. SJ, N. SG. Conceptualizing word-of-mouth activity, triggers and conditions: an exploratory study. European Journal of Marketing. 2007;41(11/12):1475-94. doi:10.1108/03090560710821260
- Swan JE, Oliver RL. Postpurchase communications by consumers. Journal of Retailing. 1989;65(4):516-33.
- 27. Ladhari R. The effect of consumption emotions on satisfaction and word-of-mouth communications. Psychology and Marketing. 2007;24(12):1085-108. doi:10.1002/mar.20195
- 28. Jones MA, Reynolds KE, Arnold MJ. Hedonic and utilitarian shopping value: Investigating differential effects on retail outcomes. Journal of Business Research. 2006;59(9):974-81. doi: 10.1016/j.jbusres.2006.03.006

29.E. CI, Constantine L. Service quality effect on satisfaction and word of mouth in the health care industry. Managing Service Quality: An International Journal. 2009;19(2):229-42.

doi:doi:10.1108/09604520910943206

30. Hwang EJ, Sim IO. Structural Equation Modeling for Public Hospital Quality of Care, Image, Role Performance, Satisfaction, Intent to (Re) visit, and Intent to Recommend Hospital as Perceived by Community Residents. Journal of Academy of Nursing. 2016;46(1):118- Korean 27.

https://doi.org/10.4040/jkan.2016.46.1.118 [In Korean]

- 31.Han H, Hyun SS. Customer retention in the medical tourism industry: Impact of quality, satisfaction, trust, and price reasonableness. Tourism Management. 2015;46:20-9. doi: 10.1016/j.tourman.2014.06.003
- 32. Martins AL, Carvalho JCd, Ramos T, Fael J. Assessing Obstetrics Perceived Service Quality at a Public Hospital. Procedia - Social and Behavioral Sciences. 2015;181:414-22. doi: 10.1016/j.sbspro.2015.04.904
- 33. Mirfakhraddiny H, Farid D, Tahari Mehrjardi M, Zareei Mahmod Abadi M. Identification and ranking of factors affecting quality improvement of health & treatment services using multiple attribute decision making (MADM): A case study. Journal of Health Administration. 2011;14(43):51-62. [In Persian]

- 34. Yang Z, Peterson RT. Customer perceived value, satisfaction, and loyalty: The role of switching costs. Psychology and Marketing. 2004;21(10):799-822. doi:10.1002/mar.20030
- 35.Su L, Swanson SR, Chen X. The effects of perceived service quality on repurchase intentions and subjective well-being of Chinese tourists: The mediating role of relationship quality. Tourism Management. 2016;52:82-95. doi: 10.1016/j.tourman.2015.06.012
- 36. Hulland J. Use of Partial Least Squares (PLS) in Strategic Management Research: A Review of Four Recent Studies. Strategic Management Journal. 1999;20(2):195-204.
- Davari, A. & Rezazadeh, A. Structual equation modeling with PLS. Tehran: Jahad daneshgahi Organization. 2013: 267-27